

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRNYEZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjárónak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Feloldó szerkesztő és kiadó: **B E T E G H P Á L.**

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ em-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérrel csökkentenek. — Bélyegdíj külön 60 fillér. Nyíltér sora 1 kor. Hirdetés és nyíltér díja előre fizetendő. — Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetői iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvtérő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adódnak vissza.

Szeccesszió.

— szept. 6.

Szószerint értelme: kiválás, kiválás a megszokottságból, a tömegből. Új országútja a művészetnek. Így értelmezik most is a francia festők, a kik a szeccessziót megteremtették. Szabályokba foglalni azt, mi a szeccesszió, nem lehet. Nemcsak azért, mert minden művészi egyéniségnek jogában áll a maga egyénisége szerint felfogni a szeccessziót, de azért is, mert még ifjú és kiforratlan ez az új irány.

A klasszicizmus, romantizmus és naturalizmus után eljött most a szeccesszió világa a művészetben, de a műveltségben és a tudományokban is. A klasszicizmus az ó-kor művészi alkotásait utánozta és tökéletesítette, a romantizmus a mindennapi élet valóságába belevitte a szép és nemes valótlan, az ideális, a tökéleteset megközelítő nagyságot és jóságot; a naturalizmus a vérpiros igazságok, az emberi gyengeségek és erények hü hirdetője most áll diadalát a földön, de már fel-fel hangzik az üdvívaigás, melylyel a szeccessziót fogadják, az ember egyéniségének legtitokzatosabb és legelrejtettebb genialis megnyilatkozásának megtestesítőjét.

Van a nemzeti Múzeumban egy kép, Stuck német festő műve. Ha a szem megszokja a színész homályosságát, egy szfinxet lát; csak a felső nőtest vehető ki tisztán, a hátsó állatstest elnyeli a homály. A szfinx előtt egy hatalmas izomzatú férfi lérdel, ki fejét egy hasonlíthatatlanul tökéletes pózban emeli a szfinx fejéhez és ajkuk egy leirhatatlanul mámorító csókban forr össze. A mi élet van bennük, az mind lobogó lánggal ég ebben a csókban, az mind megdöbbentő erővel nyilvánul. A szfinx karmaival magához szorítja a férfit, a karmok egygyé olvadnak, szinte belemélyednek a férfi testébe. Ez meg öntudatlanul, lelkét és erejét elveszítve, gyengén, mint a csecsemő és forrón, mint a vul-

kán csúg a szfinx ajkán. Ez a csók a szerelem, a szerelem hatalma a nő hatalmában, a ki boldoggá, vagy főnkre teszi a férfit, a ki erősebbnek teremtettét nálánál. Ez a kép a férfi és a nő közötti viszony. Megérti mindenki. Ez a szeccesszió.

Nincs igazuk azoknak, a kik kigyót-bekát kiáltanak a szeccesszióra. Új irány ez, melynek létjoga van, épp úgy, mint az eddigiéknak. A szeccesszió a festészetben, az irodalomban és egyáltalában minden művészetben, de még a gyakorlati élet alkalmazmányulásában is méltán követelhet helyet, megérdemelt élesismerést magának.

S a mi sok tekintetben újat állja ennek, annak az az oka, hogy értelmetlen emberek rúdul visszaélnék a szeccesszió újonságaival. Tehetség nélkül szükölködő írók, művészek, műparosok, de még a szabók is minden badarságra, a minék koponyájuk életet adott, újabb ráfogják, hogy az szeccesszió. Az elbeszélés, melyben a szereplő alakok a fejük tetején járnak, a vers, melynek nincs se file, se farka, a festmény, melyben nincs egy helyes vonás, a ruha, amely rikkó és izléstelen, a nyakkendő, mely lehetetlenül van megköltve, haz, a mely olromban van ezítrázva, az mind mind szeccesszionista izű. A szeccesszióval való visszaélés kacsagyaló, megbotránkoztató és örült divata ma már a Kárpátoktól Adriáig tombol. Szeccesszióval ébred és alszik a dival-bábtól a kontárig minden üres ember. És igen sok ezerre megy az ő száruk.

Természetes, hogy a művel érzesű és lelkeletű embernek, ha látja, mit művelnek e roszindulatu imitátorok a szeccesszióval, elmegy tőle a kedve s sokszor eliteli az új irányt, mely a majmolás ezen új ágát honosította meg.

De hát ez csak futólagos jelenség. Minden korszakalkotó új iránynak meg kellett küzdeni az értelmetlenség, az ostobaság és roszindulat áradatával. Rövid időn belül ez az áradat is meg-

fog szűnni s felhőtlen égből diadalmasan fog lefűzni a szeccesszió napja a világra, melyet a művészet nemesít meg.

A trikolor védelme. A „Brassói Lapok“ mult heti száma közli a belügyminiszter rendeletét, a mely szerint a vármegye, illetőleg a város színeinek s zászlójának használata fizikolag csak a hatósági épületeken s a hatóságok készítette diadalkapukon és egyéb faalkotmányon van megengedve, de mindenütt főhelyre a magyar lohogót kell kitűzni. Az egyesületek a maguk zászlóját a nemzeti lohogóval együtt használhatják a főüvenések alatt. Idegen államok színeit és zászlóit tilos kitűzni. A szászok Brassóban eddig tulnyomóan a kékpáros városi lohogót használták. Maurer Mihály főispán megkérte, hogy annyi nemzeti lohogó is legyen, mint kékpáros városi zászló. A mai napról fogva magyarosok kékpáros zászlót nem használhatnak. A rendelet nagy meglepődést keltett a magyarságban.

Az új pénz. Az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának megújításáról szóló megállapodások értelmében a jegybank új pénzenekkel fog kibocsátani. Az új szabadalom díjteljesítésére erősen készülődnek a banknál s az előkészületekhez tartozik az új fizikoronás bankjegyek típusának elkészítése, amely az állam részéről kiadandó új ötkoronás ezüstpénzzel együtt tudvalevően a beváltandó 112 millió forintnyi államjegy helyettesítésére fog szolgálni. Az új pénz abban a mértékben kerül majd a forgalomba, amint a még közforgalomban levő ötförintos államjegyeket beváltják. Az új jegybank-szabadalom január 1-én lép életbe, az osztrák kormány azonban már december 31-én letesz 30 millió forint aranyat koronaértékű ércpénzben az államjegyek részben való törlesztésére. A 112 millió forint államjegy helyettesítésére kiadnak majd 32 millió forint ötkoronás ezüstpézt és 80 millió forint 10 koronás bankjegyet. Az ötkoronások veréséhez szükséges ezüstöt a banktól szerzik be a kormányok s letesznek helyette 32 millió forintnyi huszokoronás aranyat. További 80 millió forintnyi aranytét váltik szükségessé a fizikoronás bankjegyek fedezésére. A letendő aranyból Magyarország 30 százalékot köteles fedezni. Mindezeknek a dolgoknak részletes kivitele iránt, mint értesülünk, most folyik a tárgyalás a két kormány és a jegybank között.

Munkás-gyarmatok Magyarországon. Egy bécsi lap közlése szerint a magyar kormány és a budapesti pénzügyi körök azzal a tervvel foglalkoznak, hogy országos munkás-gyarmat-vállalatot létesítsenek, amely ugy Buda-

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

Erzsébet királyné emlékezete.

Az udvarhelyvármegyei tanítótestület által rendezett évfordulati és emléktábla leleplezési ünnepélyen ma délelőti szaválja a szerző.

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.)

Van-e még a fájdalomnak könyve,
Van-e seb, mely nincsen bekötözve?
Népem szíven még zokogás járja?
— Fáj a szíved magyarok királya?
Egy éve már . . . Fényes napvilágon
Harmat hull még szép Magyarországon?
Mások szemén nem gyűl amyi harmat —
Sírni kell hát mindég a magyarnak?

Sirtunk, sirtunk. Nem is olyan régen
Kétszer gyűlt köny a felhő szemében.
Egy királyfi — látszik még az ógen —
Lovagolt el delezeg fehér ménen,
Majd egy Tündér haladott utána
S porba hullott fényes koronája . . .
Mind azért tán, hogy a magyar jobban
Szentelődjék meg a fájdalomban.

De most már ne könyhullatás járja,
Széliden az Emlékezet szárnya
Érintse meg sajtó szíveinket —
Nagyasszonyunk vigasztalj meg minket.
Hisz addig is, míg a földön voltál,
Hü népednek szívere hajjaltal,
Ráhajjaltal lelked sugalmára
S mindörökkre oda is lesz zárva.

. . . Régen történt s nem feledtük mégis,
Besötétült fölöttünk az ég is,
Egy a másnak szájról-szájra adta,

Hogy e népnek nem lesz több tavasza.
Honnan hoztat e tavasz? Az égből?
Könyet esaltál a király szeméből?
Vagy a szíved minden dobhanása
Tavasznylta, virágfakadása?

Királyasszony, nem hagytaál itt minket,
Biztatod még most is lelkeinket,
Szellemed még mindig közöttünk él,
Nem haltál meg, csak megdicsőültél,
Hogy szemekkel vigyázz mireánk le,
Megkérdezhed, hogy a sorsunk bánt-e?
És ha felhő gyűl a szemhatáron
Alászállj egy fényes napsugáron.

Mi, a kiket hivatásunk választ
S küld el a nép igaz sorsosának,
Hol keressük magas lelked másüt,
Nagy fonségét, tiszta lobbanását?
Mélyseges nagy szeretetét, melyet
Befogadjon szívébe a gyermek,
Hogy ott üde bimbókat fakasszon —
Hol keressük magyar királyasszony?

Dicső Neved szerie a hazában
A magyar nép buzgó ajakán van
S leszen még a szálló évszázakra —
Szívünk szerint szentté vagy avatva.
— Mégis ide, hol a Teremtőnek
Alkotó kezei esodát tőnek
Irunk, jegyzünk e barlang falára,*
Haüd fűrdőjék neved sugarába.

Az egész közt, mit itt a szem láthat
Ez a terem legszebb legesodásabb,
Nagy, szokatlan — talán nincs is mása —
Olyan, mint volt szíved alkotása,
Melynek pártját sose fogjuk lelni,
Egy világot is kosz atólelni;

* Homoródalmási barlang.

Semmit se vesz, hanem csak mindig hagy,
Én Istenem, milyen ölelés az!

Ahítattal lépj magyar e helyre,
E terem a királyasszony terme,
Neve finom márványlapra vésvé,
Emléke a szívekbe, vesékre,
Hogy örökre mivelünk virasszon
A legdicsőbb, legjobb királyasszony,
S boldogulhass te kifosztott árva,
Én nemzetem, magyarok hazája.

Tarcsafalvi Albert.

Egy virághoz.

(Moore Tamás.)

Nőjj ki kedves kicsi virág
Hajnaltan a föld porából
Csoda ékes születésed
Mindenkít elbűvöl, bájol.

Virulj, virulj kedves virág,
Kíért rajong a napsugár,
Kíhez éjfé, zápor és szél
Szerelmesen enyelgni jár.

Hervadj, hervadj kedves virág,
Zárd le fehér szirmaidat;
Ideje már megpihenned,
Mert szépséged megmutattad.

Meghalhatsz már szegény virág
A tüzes napfénye mellett.
Igy véget ér szenvedésed
S megtevéd, mit tenned kellett.

A nap is, ha már elérte
A délpontot, csak alább száll
Mindnyájunknak végzte ez:
Élet, szeretem és halál.

Angolból

Pál Ernő.

pesten, mint a vidéki városokban a cottage-rendszer mintájára külön munkás-telepeket teremtené. A terv az, hogy az ügy vezetését a hatóságok vállalják magukra s az anyagi lebonyolításban valamennyi nagyobb fővárosi és vidéki pénztárat részt vegyen. A munkások egy krajczárnyi fizetség nélkül kapnak birtokukba a házakat s köteleességük csak a hetiberlet pontos fizetése volna.

Az iparosok nyugdíja. Az iparosok nyugdíj-biztosításának kérdése hosszú évek óta napirenden van. Most végre remélhető, hogy ez a dolog is megvalósul. A minap ugyanis az Országos Iparégyesület foglalkozott az iparosok nyugdíjügyének kérdésével s elhatározta, hogy egy szövetségi alapon létesítendő nyugdíjintézet tervezetének elkészítésére felkeri az Első Magyar Általános Biztosító-Társaságot.

Téves felfogások a hitelszövetkezetekről.

Ezen czim alatt a „Székely-Udvarhely” folyó évi 35. számában néhány észrevételt tettünk azon indokból kifolyólag, hogy a „Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” három közgyűlésben sem tudta elhatározni azt, hanem belépjén-e az „Országos Központi Hitelszövetkezet”-be, mely teljes adó- és illetékmentességet s öcsőbb hitelt biztosít a vidéki Hitelszövetkezeteknek.

Idő- és alkalmosságuk tartottuk ezt annál is inkább, mivel a magyar törvényhozás megalkotta a gazdasági és ipari szövetkezetekről szóló törvényt s a kormány nemcsak az „Országos Központi Hitelszövetkezet”-et, de az ipari szövetkezeteket még külön is anyagilag támogatja, segíve. S ezzel szemben nálunk közönyt, féltelmet, valónogatást, a szövetkezeti intézmény öcsárlását tapasztaltuk. Azok pedig, kiknek vorejtékes munkájuk mellett is alig van betevő falatjuk, azt hangoztatják: „mind hiába, mirajtunk már az Isten sem segít; nem hiszünk senkinek, etegét hitetnek, igertek és semmit sem tettek értünk.” Mintha bizony a sült galamb százába röpülne valakinek. Mintha a szegény garasából nem lehetne forint és a szövetkezetek nem arra valók volnának, hogy a szegények összerakott garasából tőkét kepezzenek! De másfelől a szegény iparosok eme kis tőkéjét a kereskedelmi miniszterium megkészeresheti; az új szövetkezeti törvény értelmében pedig a központi hitelszövetkezet azt ölszöröse emeli. S ha ezzel a szegényt gazdaggá nem teszi is, azt senki sem fogja tagadni, hogy ily módon oly jelentékeny tőke fog az ipari szövetkezetekbe összegyűlni, melyvel az eladósodottakat a kereskedők zsebéből ki lehet váltani, a vagyonosabb iparosoknak újabb és nagyobb munkateret lehet nyitni, az elszegényedetteket pedig föl lehet segíteni — írja Horváth János dr. a „Magyar Ipar” ez évi 36. számában. Ez képezte nekünk is felszólalásunk egyedüli tárgyát, s nem egyesek magán érdeke, melyet az általános közérdek rovására, egy igazán üdvös törvény népszerűsítésére előtérbe hozni, nem tartjuk hazafias feladatnak.

Halvány sejtelmünk sem volt arról, hogy az U. H. szerint: „1899. szeptember 3.” — „A székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet részvényesei (?) e hó 18-án” a hitelszövetkezeti eszme világos karára, annak arczul csapása képen: felszámolási (?) értekezletet tartottak, holott az sem bukás szélén nem áll, sem pedig semmi szüksége nincs felszámolásra.

Nem feltűnt, sem meg nem jöttünk tehát semmiféle bankalaptástól s így azért „keserg”-eni sem lehetett okunk. Hogy minő állapot állhat elő a „Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet”-nél akkor, ha az az „Országos Központi Hitelszövetkezet”-be belép, az az fennebbi sorinkban Horváth János dr. szavaival elmondottuk. Ezek nálunk is így vannak, azt — pardon, ha „a korrek hang” ellen vétünk — Horváth dr. bátorodik jobban tudni, még az értekező és felszámoló részvényes (?) uraknál is, kik — felszámoló értekezésük szerint — itt okosabbak akarnak lenni az országgyűlésnél, Póréndi Háznál s mind azoknál, kik érett megfontolással törvényt csináltak a tőnk szélén álló mezőgazdaság és ipar megmentésére. Tudva azt, hogy az az adozat, mit e czézből az ország meghoz, soha sem lesz tulnag, mert minden esetben megtermi gyümölcseit.

Az ilyen és ehhez hasonló nagy okosságok lehet betudni sok üdvös intézmény, az iparosok saját ügyeinek elhanyagolását azért, mert egyesek busás haszonra nem számíthattak. Mert nagyobb volt a köz-, mint a magán-érdek előnye, haszna.

Hogy a Hitelszövetkezet nyujti-e előnyösebb hitelt, vagy a közvetlen haszonra munkálkodó részvény-társaság: a fölött disputálni szinte neveltség. Azt indokolni sem kell. Hisz jól tudjuk, hogy a Hitelszövetkezet 7 százalékra, míg egyes részvénytársaságok eddig 12—14 százalékra, most 18—10 százalékra adják a kölcsönt. S míg a Hitelszövetkezet jelzálogos betáblázásai — a jelentékenyen olcsóbb kamatkedvezmény mellett — adó- és illetékmentesek, addig a magán részvénytársaságoknál ez nincs így.

Ha valaki — nem ismerve a Hitelszövetkezet nemes inteniót — nyereségből lett üzletrészes tagja ezen humanus alapon nyugvó intézetnek, az vérmes reményeiben bizonyosan csalódott, mert eddig is ki volt mondva az alapszabályokban, hogy 5 százaléknál magasabb osztalékot senki sem élvezhet a tagok közül. Senki sem unszolja az ott maradásra. Ilyen tagok léptek már ki. Akinek nem tejszik, ne legyen tagja továbbra is. Azonban ezt úgy tegye, hogy a hitelszövetkezeti eszmét ne karomolja, mert az tiszta kézzel munkálkodik s öcsárlást nem érdemel. Ha valaki bankot, vagy bármit is akar alapítani, azt ne egy szép irányú intézmény kibebítésével, hogy ne mondjuk megrágalmazásával, de saját intenióitól kiindulva hozza létre. Mert elvégre is bármilyen művelt, urbanus módon történik ez, rossz hatása elmaradhatlan.

A szabad sajtó csak azoknak lehet kellemetlen, kik félnek a nyilvánosságtól s a kiknek eltakarni valójuk van. „Kik nem szeretik a kritikát.” Hogy nem bigyosztottuk felszólalásunk alá nevünket, azért nyíltan adtuk kifejezést észrevételeinknek s ha ama bizonyos „részvényes” uraknak nem is tetszett, az még nem jelentheti azt, hogy nekünk nincs igazságunk.

Egyebekre nem tartván szükségesnek reflektálni, ajánljuk, hogy alapos ok nélkül, egy törvényes intéz-

ményt ne ítéljenek, hogy ne ítéltesse s azt a bizonyos Rhone folyót engedjék keresztül eszme-meneteiken. Mert bizony-bizony rá fér — minden „urbanosság” mellett is.

Több tag.

A népnevelés apostolai.

Motó: Csak előre!

A tanítókhöz!

Tanítóársaim figyelmet felhívom az „Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet” működésére. Ez a hatalmas egyesület, amely 15 év óta működik és a melynek letele megállítják Erdélyben mindenütt, megerdemli, hogy a tanítóóság előtt teljesen ismeretes legyen. Gondoljuk el azt, hogy hazánk meg most úgy áll, hogy a hivatalos hatalom nem tehet még etegét a népnevelésügy minden kívánalmának, forduljunk hát bizalommal az EMKE-hez. Előre mondom ne legyünk tévedésben az EMKE czélja fölül. Az EMKE-nek nem a magyarosítás a czélja, mint azt sokan mondják, hanem „A hazafiság fejlesztése nemzeti irányú művelődés által” — a magyarság megerősítése. Nemcsak a nemzetiségi vidékek, hanem Erdély minden községe számíthat az EMKE segítségére. Hogy község van, a melyben nincs Olvasókör, nincs Dalkör s nagyon érezzük ennek a hiányát. Alkosson minden tanító Olvasókört és dalkört s kérjen az EMKE-től egy Népkönyvtárt, melyet az EMKE készségesen megad, vagy, ha már alapszabályunkúli könyvtár vagy dalkör van valamely községben, lépjen be az az EMKE kebelébe. Az EMKE minden könyvtárt és dalkört törvényes jellegű alapszabállyal látja el. S így lenne minden községben egy állandó „Népkönyvtárral kapcsolatos Olvasókör és Dalkör.” Az EMKE-nek — a múlt évi jelentés szerint — 103 Népkönyvtárral kapcsolatos Olvasókör volt és 50 dalköre. Varmegyénkben a legelső EMKE Népkönyvtár és Dalkör a muzsai, amely ebben az évben alakult s amelynek már megerősített alapszabálya és az EMKE által ajándékozott 117 kötetből álló könyvtára van. Hogy az EMKE óriási tevékenysége előttünk megfelfejtő legyen, ezt az EMKE 10 éves történetéből vett idézetekkel világitom meg: „A közvetlen segéllyel mindig arra törekszünk, hogy az egyesület áldozata csak az alap legyen, melyhez a többi tényezők részvétele járul. Ilyképen áldozatunk megokozozódik és minél nagyobb az EMKE kieszaltó jövedelme, oly arányban nő a kultúra számán megnyert eme másik hozzájárulás is.” Ezt sem mulasztathatm el itt idézni: „Az EMKE működése hasonló a bibliai kenyérhez, mely ezeket kielegít és mégis több leszen.”

Előre hát kedves tanítóársaim, én csak pár sorban szölek az EMKE-ről, hanem álljatok ti be az EMKE tagjai sorába rendez tagnak, mert minden erdélyi neptanító, tanítótagi díj nélkül rendez tagja lehet az EMKE-nek s akkor bővebben megismeritek ezt a nagy egyesületet, a melyet a lelkesedés és a hazaszeretet hozott létre s a melynek világa bé fog világitani Erdély legkisebb kunyhójába is. Szász Béla, tanító.

IRODALOM.

A „Magyar Könyvtár” czélja tudvalevőleg az, hogy a magyar és külföldi irodalom termékeit oly olcsó aron hozza forgalomba, hogy azokat a legszerényebb viszonyok közt élők is megszerzhessék. A „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papír-, iró- és rajzszerszám-kereskedése, hol az „Egyetemes Könyvtár” 10 kros füzetet is kaphatók) — hogy varmegyénkben minél szélesebb körben elterjedhessen ez a remek műveket tartalmazó sorozat — az eddig megjelent és a megjelenő füzeteket állandóan késleltetve tartja s rövid ismertetés kíséretében esztről-esztről közölik a folytatásokban megjelentek czimait. A „Magyar Könyvtár” minden füzeté csinos kiállításban csak 15 kr. Az eddig ismertett füzetek közül megjelentek:

Antigone. Irta Sophokles. Fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Kemenes (Kempf) József. Sophoklesnek Antigone a legtekélyesebb alkotása. Új fordítását nagy elismeréssel méltatták a szakkörök. Márciusi dalok és egyéb költemények. Irta Ábrányi Emil. Ábrányi Emil, a modern hazafias lyra egyik legkiválóbb lantosa, márciusi üdusát dicsőítő és ily ünnepeken való szavazásra alkalmas verseinek legszébbjeit gyűjtötte össze e füzetben. A nagygyárosok és egyéb elbeszélések. Irta Tóth Lajos. Kiváló elbeszélőnek ez erős realis vonásokkal rajzolt novellái a magyar középosztály világába vezetnek. Toldi estéje. Költői elbeszélés. Irta Arany János. Kiadja és bevezetéssel ellátta Bánóczy József. (Isk. kiadás.) Eötvös József báró így szól e munkáról: „Ha valaha művet láttam, mely minden követelésimnek megfelelt: Toldi estéje az.” Borús szerelem. Színmű 3 felvonásban. Irta Giuseppe Giacosa. Fordította Radó Antal. A modern olasz színműirodalom egyik legjelentősebb alkotása, mely nálunk is nagy sikerrel került színre. Helta Gáspár válogatott meséi. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Imre Lajos. E füzetben a mai irodalmi nyelvre átírva veszi az olvasó Helta meséit, de úgy, hogy eredetiségükből mit sem veszítettek. Tizian fia. Elbeszélés. Irta Musset. Fordította Marquis Géza. Musset Alfred gyönyörű elbeszéléseit nálunk csodálatos módon alig ismerik. A „Tizian fia” egyike a legszebbeknek, melyeket a nagy költő írt és átültetése valódi nyereség irodalmunkra nézve. Elbeszélések. Irta Kiehlana Sándor. Norvégből fordította Ritókai Emma. Kiehlana norvég irodalom egyik legnagyobb, méltán világhírű alakja. E füzet legszébb elbeszélései egynehányat tartalmazza. Világok harcza. Marslakók a földön. Irta H. G. Wells. Fordította Mikes Lajos. A Verne modorában megírt regény a XX. században játszik és azt mondja el, hogy a kihülőfölből levő Mars-csillag lakói hogyan érkeztek a földre, melyet ily lakóhelyüknek akarnak meghódítani. Már-már ezült éretek, mikor a föld bakteriumai elpusztítják őket. Wells e munkája kétségtelenül egyike a M. K. legérdekesebb füzetének. Kolesy Ferenc válogatott versei. Közbeocsátja Négyessy László. A magyar irodalom e nagyjának legszébb költeményei gondos, rendszeres kiadásban, kintün bevezetéssel, itt jelennek meg először. Boccaccio. Válogatott elbeszélések a Dekameronból. Fordította és bevezetéssel ellátta Radó Antal. A Dekameronnak, a világ-irodalom ez egyik legnevezetesebb munkájának, még eddig nincs számbavehető magyar fordítása. Ez az átültetése a nagy florenzi költő novelláinak, a leghivatottabb

kézből ered. I. d. Markó Károly. Irta Keleti Gusztáv. Négy képpel. A legnagyobb magyar tájképfestő életét és jellemzését nyujti e füzet a legjelesebb magyar műkritikus tollából. Francia elbeszélők tára. Második sorozat. Capuana. Fordította Ambrus Zoltán és B. Tölgyessy Margit. A francia elbeszélő művészet mestereinek bemutatását ez az új sorozat néhány nagyérdéki munkával folytatja. Főképp a füzetet megnyitó Daudet-féle elbeszélés határos. Olasz elbeszélők tára. Második sorozat. Capuana. Castelnovo. Fordította Tóth Béla. Capuanától egy hosszabb, Castelnovótól két rövidebb elbeszélés van e számban, melyek kétségkívül növelni fogják nálunk az olasz irodalom barátainak számát. Szép Angyalka. Jokai Mór. Kis képek. A „Magyar Könyvtár” e jubiláris füzeté számára koszoszron írók egyik legújabb, még sehol kötetben meg nem jelent remek elbeszélését és nyolcz bájos rajzát engedte át.

A szónoklás legnagyobb mestere. A szónoklat minden szabad népfél virágzik. Az angolok, a francia forradalom, a magyar társadalmi átváltozás korszáki kintün szónokokkal dicsékesznek. De van egy szónok, kinek neve az újabb kor legnagyobb szónokaira szállt dicsőségképen, a legnagyobb magasztalás. Az ókor szónokának neve ez, a legrészababb föld fiáé, Hellas szülötté: Demosthenes. Beszédeiből semmi sem maradt ránk, csak hatások nagyságával merhetjük művészetének erejét. Demosthenes ésszólásának varázsszával megfordította Hellas rendjét. De a szónoklaton kívül más valaminek hatalmát is hirdeti. Az erős akarat példaképe. S az akarat a legnagyobb erő, a legnagyobb hatalom. Dadogónak született, s vállait mindig fölraggatta. Le akarta győzni a természet és szokás hiháját, s volt rá eszköze: az erős akarat. Kavicsot tett nyelve alá, szöget vert a falba válla fölé, s úgy kezdett beszélni. Később tulkiabálta a tengert. S a pupos dadogóból Görögország legnagyobb szónoka lett. Életét és munkásságát érdekesen rajzolja a Nagy Kepes Világtörténet 36. füzeté. A tizenköt kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyet. tanár, a görögökről szóló kötet szerzője dr. Gyomai Gyula akadémikus. Egy kötet ára díszes felbörkötésben 8 fr.; füzetként is kapható 30 krajval. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés útján.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Erzsébet királyné emléke.** A homoródmási cseppkő-barlangban O Felsőegye dicsőült Erzsébet királyné emlékezetét megörökítő „Emléktábla” felavatási ünnepelet a „Homoródvédeli Tanító-kör” ma szeptember 10-én a következő sorrenddel tartja meg: 1. Délelőtt fél 8 órakor Istentisztelet a homoródmási unitárius templomban, melyen a Tanítókör testületileg megjelen. 2. Délelőtt 9 órakor kivonulás a barlangba. 3. 11 órakor megérkezés a barlangba. 4. Az „Emléktábla” előtt ének, „Hymnus”, — énekl a közönség. 5. Elnöki beszédben Bedő József tan. köri elnök az „Emléktáblát” átadja. 6. Az „Emléktábla” átvétele el. Kenyeres András községi főbíró által. — 7. Szavaltat. — „Erzsébet királyné emlékezes.” — Tarcasfalvi Albert vargyasi ig.-tanító által. — 8. Az „Emléktábla” megáldása Ajtay János h.-almási unitárius lelkész által. 9. Ének „Szózat”. — énekl a közönség. 10. Kivonulás a barlangból közébehez. A r. bizottság nevében: Kriza Sándor, bizotts. jegyző.

— **Pongrácz Vincze báró** cs. és kir. alezredes, helybeli hadkiegészítő parancsnok, megrongált egészség viszonyai miatt hosszabb szabadságra ment s családjával együtt Budapestre költözött. E hó 6-án d. u. utazott el az általános tisztelet- és köszönetben állott kedves család városunkból. Az itthon levő tisztikar szép virágcsokrokkal lepte meg a bárónót és leányát s értekeny bucsut vett a báró alezredestől, kit az egész tisztikar közbeesülése kísér nyugalomra vágyó útjában. Tarsadalmunk kitünőségeit veszítette a lelkes fouri családban, melynek igen sok kellemes és élvezetes estét köszönhet. Kísérje mindnyájunk szerenese kívánata a derek családot!

— **Halálozások.** Az udvarhelyi róm. kath. espereskerület lelkeskedő papsága gyászjelentésben tudatta, hogy szeretett kártarsa Balázs Ignác küllő-keményfalvi róm. kath. lelkész, életének 36. papságának 13-ik évében e hó 7-én halhatatlan lelket vízszadta Teremtőjének. Temetése általános részvét mellett tegnap délelőtt 9 órakor volt K.-Keményfalván. — özv. Nagy Sandorné sz. Benedek Klára életének 45. övezegysége 9-ik évében e hó 7-én délután 5 órakor jobbltre szenderült. Felszegi Dénesné Benedek Anna, Ince Lajosné Benedek Fani, Jakab Imréné Benedek Katalin és Benedek Ferencz benei községi jegyző szeretett testvérét siratja az elhunytban. Temetése tegnap délután 3 órakor volt az ev. ref. vallás szerint nagy részvéttel.

— **A varmegyei igazoló választmány** az 1900-ik évi legtöbb adót fizető varmegyei bizottsági tagok névsorának összeállítására céljából a varmegyeház kis tanácstermében folyó évi szeptember 14-én délután 3 órakor ülést tart.

— **Püspöki körut.** Dr. Bartók György a reformátusok erdélyi: új püspöke egyháziátogatási körutára indult. Kiseretében vannak Kenessey Béla egyházközponti főjegyző, Nagy Karoly teológiai tanár, Sándor József országgyűlési képviselő, egyházmegyei főgondnok, Szilveszter Domokos szászvárosi első lelkész. Augusztus 26-án indult körutjára Bartók püspök, mely Brassótól kezdve egész diadalul volt Barátosig. Minden állomáson ott várta a közeli vidék papsága a hivellet s megható módon nyilvánult a ragaszkodás az új és népszerű főpásztor iránt. Barátostól fényes diszbandérium kísérté Papolez községig. Az állomásnál Csia György egyházmegyei főgondnok üdvözölte, melyre a főpap meghatóttan válaszolt. Ezekre menő ender kísérté a püspököt kocsin, lóháton és gyalog Papolez községbe, ahol másnap fényes ünneppel felszentelték a díszes új református templomot. A felszentelő imát maga a püspök mondta. A küldöttségek fogadása után fényes banquet, neptüncp és bál zarta be a szép napot. Papolez után, Paké és Cökös meglátogatása következett. A lelkes székely nép mindenütt ünneppalot

ült, munkaszünettel, Innen Zagonba vonult a püspök bandérium kíséretében, hol a másnapi istentiszteleten Kenessey Béla egyházközségi főjegyző mondta az ünnepi beszédet, mely után a főpásztor áldást mondott a gyülekezetre, a felekezetre és nemzetiségekre. Megható volt a római katolikus egyháznak pap nélkül való tisztelgése és a faklyaszene. Itt a főpásztor gyönyörűen mutatott rá a felekezetre és egyházak bekegyezésére. — Barátos, Czofalva, Felek, Szőrese és Tamásfalva érintése után Kovászna nagyközségi feyves bandériummal fogadta az érkező püspököt és kíséretét. A község határanál Deák Domokos, a község bejáratánál pedig dr. Bartha Imre ügyvéd tolmácsolta a kovásznaiak üdvözlését felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül a főpásztor előtt, aki pár szóval köszöntö meg a szíves fogadást. Impozáns faklyaszene következett, amely alkalommal a főpásztor újlag kifejezést adott ama meggyőződésének, hogy a székelység a legveszedelmesebben fenyegetett nemzeti pontokon vedőbástyák gyanánt örködi a magyarság szent ügyére. Kovászna egyházközségében Szilveszter Domokos, az erdélyi első egyházközségnek, Saszvárosnak első lelkésze mondotta az ünnepi és alkalmi beszédet. Az ünnep után banket következett, melynek végzetével az egyházközség elnöksége, elen püspökével Vajna Károly vajnafalvi sírjához vonult, ahol lerotta a kegyelet adóját. Majd fenyes kíséret követte a főpásztort Pava község felé.

— **Tűzek.** Pétek községben e hó 4-én este 10 órakor Bíró András községi bíró csúre kigyuladt és porrá égett a benne volt gazdasági felszerelésekkel együtt. A kar 7—800 frt. — Tegnap délután 4—5 óra között Alozi helybeli szállító portáján tűz ütött ki s esüre és melléképületei leégtek.

— **A Székely Lapoknak Maros-Vásárhelyi.** „Nekünk van igazunk” ezimú vádaskodásaira fölöslegesnek tartjuk mi, a magunk részéről érdemlegesen válaszolni. A Székely-Udvarhely ötödik évfolyama alatt — eltökélve attól, hogy hetenként csak egyszer jelent meg — több, mint 100 cikkkel és kisebb közlemény keretében foglalkozott, mint társadalmi lap, a székely kivándorlással. Szerény körében megfellelt — legjobb tudása szerint — kitűzött feladatának — a Sz. L. „tanácsadó veréb”-kedése nélkül is. — Mi a székely kivándorlás megszüntetését nem látjuk különös abban, hogy fiaink és leányainkat hazudról okkal, vagy ok nélkül elexpediáljuk „böcsület tanulni” s itthon meg sem iparos tanulóit, sem más munkás-kezelő nem kapjuk. Hanem e helyett majd — „nagyjaink” (?) példájára — a testi- és lelki erő, szíves természetű székelyek mellőzésével, galicziából becépzelt és a felvidékről hozott idegen elemeknek adjunk kenyeret, hogy saját gyermekeink mások szolgálói és szolgálói legyenek akár Oláhországban, akár Budapesten csak azért, hogy annál nagyobb legyen „nagyjaink” és a Sz. L. dicsősége. — A székely azért székely, hogy székelyen maradjon s ott bármily nyomorúsággal is őrt álljon — a magyarság mellett. Ne vándoroljon! Maradjon vérell és verejétkel annyiszor áztatott édes szülőföldjén! Gondoskodjék ő maga magáról józan észével s igyekezzék s is itthon megélni és ha mutatják erre az irányt, ne legyen közönyös, ne vonogassa a vállát éheltetlenül, hanem kövesse a hass, alkoss és a haza fényre derül jelszót tétiben is. Tegyen a társadalom, az állam, tegyük mindnyájan a nemes székely faj boldogulhatása érdekében, mert hiszen a tényleg eladósított székely bírtok tehermentesítése — elodázhatlan szükség. De másfelől a székely se tagadja meg önmagát; vegye ki a maga részét ő is boldogulhatásának nagy munkájából s ne vándoroljon. E helyett tömörüljön, mint hajdan vitez ősei a csatákon, szövetkezzenek hitre! Mentse meg bírtokát a minden községben muhatatlan felállítandó Községi Hitelesítő Bizottsággal, melyeket az Országos Központi Hitelesítő Bizottság részesítsen — a speciális viszonyoknál fogva — a legmesszebb terjedhető olesó kamata hitelben. Ebben az irányban községgel fogadunk minden józan gondolkodó közöltő véleményét. Fejlődjék inkább a székely önbecsülés, mintsem rózsás ígéretekkel hazájából kitelepíteni igyekeznék. Mert — s ezt jegyezzük meg jól, ha a székely néppel erőszakoskál elhiteltjük, hogy az „A nagyvilágon e kívül minden számtalan hely...” — csak írott betű és nem valószínű tény, igazság — önbizalmát, hitét megrendítjük s nincs az a hatalom, mely azt neki vissza adja. — Ez nagyjából a mi véleményünk most s ezzel is vagyunk olyan hazafiak, mint azok, kik nagy garat, mások kisebbitésével akarnak maguknak babérokat gyűjteni. Különben is legistább az, ha mindenki előbb a saját háza előtt sópör...

— **Valamennyi lelkész és tanítónak** a vármegyei gazdasági egylet elnöksége következő felkérést küldötte: A népnevelésnek legfőbb feladatát kezezi, hogy az gazdaságilag erős és fejlett legyen. Ezen cél elérésének egy hatalmas factora a gazdasági egyletek megerősödése és az ezek által rendezett kiállítások. Egyletünk most állott új életre, de mint a soká betegeskedő teljes erő hiányában és tagokban lesoványodva áll a világ előtt. Bizalmunk a lelkész és tanító urak felé hajlik, hogy megértve feladatunk nagyfontosságát a csatló alapsz. kivonat értelmében lesznek szívesek tagokat szerzeni, hiszen az egylet tagjai nemcsak a kötelezettségeket, hanem jobbara előnyöket fognak kapni, mert egyletünk feladatává tűzte ki a kormánytól minden lehető kedvezményt a tagok számára megszerezni minő az országos kiállításokra nyert ingyenes jegyek, tekintélyes állami gazdaságok megtekintetése, tenyészállatok mérsékelt áron való szállítása stb. stb. De feladatává tűzte ki a kiállítások rendezését is, hol jutalomban kizárólag a támogatást igénylő kizsákdák részesülnek és a hol alkalma lesz a gazdáközönységnek terménye fölöslegét a távol idegenből ide jövő kereskedőknek jó árban értékesíteni. Kiállítás ez év október 7-én is lesz rendezve. Tisztelettel kérjük népünk figyelmét felhívni és a kiállítás elcsúszáságeről, előnyeiről meggyőződvé, a kiállításra biztatni, a jelentkezőket feljegyezni és az egylet titkárnak bejelenteni. Fogadja kiváló bizalmunknak és előleges köszönetünknek kifejezést.

— **„Az aradi tizenhárom”** ezimél Hamvay Ödön a szomorú évfordulóra megírja a dicső vértanúk és a

gyászos októberi nap történetét. Előfizetési ára 1 frt. A pénz legkésőbb e hó 25-ig Hamvay Ödön, Budapest, V. Harminczad-utca 4. sz. l. em., a Híresarnok szerkesztőségébe kell küldeni. Megrendelhető a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában is.

— **Unitárius zsinati bál.** Az unitárius zsinat bálja, miként minden más ünnepségei, erkölcsileg és anyagilag f. év augusztus 27-én legfényesebb sikerrel zajlott le. A védnökök nagyfokú szívesége, áldozatkészsége, a rendezőségnek Jakabházy Sámueliel élükön hosszú időn át kifejtett buzgó tevékenysége a szép siker által bőven jutalmazva van. A bál élénkségéről, fényességéről szóljanak azok, kik benne részt vettek. Itt csak a legszükségesebbek feltüntetésére szorítkozhatunk. Bevétel 743 frt 87 kr, kiadás 383 frt 87 kr, tiszta jövedelem 360 frt. Hálával soroljuk fel itt a felülfizetőket: Védnökök: özv. Török Pálné sz. Konez Poixóna 50 frt, Ferenc Józsefné szeretett püspökünk kedves neje 20 frt, Ugron Jánosné 20 frt, ifj. Daniel Gaborné 20 frt, Ugron Zoltanné 20 frt, Hollak Arthur főispán 10 frt, Dr. Papp János 10 frt, Kovári László 5 frt, Ferenc József püspök 3 frt 50 kr, Gyárfás Endre 5 frt 50 kr, Flebsz Ferenc 3 frt 50 kr, Albert Dénes 3 frt 50 kr, Dr. Gyarmathy Dezső 2 frt, Vajna Lajos 2 frt, Kozma Gyula 2 frt, Bedő Albert 1 frt 50 kr, Fekete Căbor 1 frt 50 kr, Pálffy Jenő 1 frt 50 kr, Derzi Károly 1 frt, Schuller József 1 frt, Deák Lajos 1 frt, László Domokos 1 frt, Mózes András 1 frt, Vörnes István 1 frt 50 kr, Dr. Szabadi Tivadar 50 kr, Pap László 50 kr, Pálffy Károly 50 kr. Fogadják nemes a szívű felülfizetők első helyen nagyrabecsült volt védnökünk áldozatkészségükért, annak idején a védnököt tiszt szíves elfogadásáért, s ezáltal bálunk sikeréhez nagy mértékben való hozzájárulásukért a rendezőség legfőbb, leghálásabb köszönetét. Végül hálás köszönet mindazoknak is, kik bálunkon megjelentek, miáltal mindnyájan hozzájárultak bálunknak zsinatunk méltóságának megfelelően való sikerüléséhez. Pap Mózes volt bizotts. jegyző.

— **A névtelen kősek egyre fognak, egyre apadnak.** Köpeczi Deák Károly, Marostordavármegye nyugalmazott kadeja, ki a szabadságharcot Bem táborában küzdötte végig s utóbb tizenegy hónapi fogság után, mint haldokló typhusos beteg nyerte vissza szabadságát, s ki majdnem 50 év múlva, fűrdhatatlan munkásság, hazafias kötelességeljesítés után életének 87-ik, boldog házasságának 45-ik évében, három heti súlyos szenvedés után f. hó 5-én d. u. fél 2 órakor jobblétre szenderült. Az igaz hazafi, a szerető férj, a legjobb fogadó és mostohaapát, nagyapát és testvérét sietve a feledhetetlen „Öreg”-ben: özv. Köpeczi Deák Károlyné Nyerges Anna, mint feleség és fiai: Deák Gyula, mint fogadott fia és felesége Adámosi Végli Irma és gyermekeik: Ferenc-Károly, Endre-Gyula, Irma-Anna; továbbá: Krizbai Deső Béla dr. neje és gyermekei: Ilona, Böske, Tibor, Géza, Árpád-Frigyes, Adorján-Gyula, Ödön-Mihály; végre: özv. Zilahy Zsuzsanna Ferencné Köpeczi Deák Anna, mint testvér.

— **Köszönet.** Tibád Antal országgyűlési képviselő a zetekai tanulmányújság által mult hó 6-án rendezett ünnepély és táncmulatság alkalmából a rendezőség kezéhez utólagosan 5 frtot küldött, a melyért fogadja ez uton is a rendezőség hálás köszönetét.

— **Ártatlanul vádolt tanító.** A következő hivatalos irat közlésére kerettünk fel: Sz. 1117—99. kgb. Tekintetes Foszlogabiró Úrnak Hejty. Nyisztor János és társai bogarfalvi lakosok által Oszvath Miklós ottani volt közs. tanító ellen beadott panasz folytán kereszttől vitt fegyverrel nyomozat eredményeül felvett s f. évi április 26-áról keltezett jegyzőkönyv tartalma alapján s a tiszti-főügyész véleményének meghallgatása mellett megfelelő további eljárás végett értesítjük, hogy tekintettel arra, miszerint a panaszban felhozott vádak egyike sem nyert beigazolást, Oszvath Miklós tanítót — a ki időközben a zombori rom. kath. iskolához lépett át, a vizsgálat alól teljesen felmentendőnek találuk. Erről úgy panaszok, mint panasz alatti azon hozzáadással lesznek értesítendők, hogy ezen határozatunk ellen a vételtől számított 8 nap alatt czimedhez beadandó fellebbezésnek van helye. Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottság fejeletel választmányától. Sz.-Udvarhely, 1899. évi június hó 15-én. Gr. Haller s. k. főispán, elnök.

— **Időgesek ellátása.** Dr. William Browning amerikai ideg orvos azt állítja, hogy a fej helyzete az alvással köztudottan, kipróbált köztudottan segédesszók az ideg-beegeknél. Az agy vérkeringése tudvalevőleg első sorban a fej helyzetétől függ. Ha tehát valaki rendszerint úgy szokott aludni, hogy a feje mély helyzetben van, ez dr. Browning szerint annak a jele, hogy agya a rendszerint rosszabbul táplálkozik, míg ellenben a fej magas fekvése az agy vérbőségére vall. A természet e jeladásait dr. Browning úgy használja föl, hogy az első esetben az idegrendszert izgató szareket, alkoholt, vas, stb. használ a gyógyításnál, míg ellenben a második csoporthoz tartozó idegbegeknél ugynevezett deprimaló szareket, bromkiesztiményeket, vérelvonásokat és meleg fürdőket kell rendelni. A versengvény agy pacienseneknek nyugalmat, az agyban bővértieknek pedig mozgást és testi munkát kell ajánlani.

— **Két kis leány.** Irma a felső, Juliska az alsó szomszédban lakik, közből nagymama és néni. Mindkettő nagynövésű ismételő iskolás, nagy kertész. Szappanyoznak, szapulnak, sujkolnak, vasálnak, fonnak-szőnek, sütnék-főznek, fejnek, tejjel, vajjal, sajttal szakértően bannak nagy és terhes háztájánál. Iskolai s más ünnepélyek alkalmával mindig szavainak, karban vezérhangot énekelnek, s a következő tánczokat úgy végig járják, mintha több évekig táncz mesterekhez jártak volna. Minden jöb-ban, szépen úgy nőnek, fejlődnek fűrdhatatlanul mint a májusi buza, egyszerűen, czifralkodási vágy nélkül, korin kelve, későn fekvé, vidám arccal, dalolva. Durczasságot, makaesságot, húságot, nagyravágyást nem ismernek. A mi jót meglátnak, azt meg is csinálják. Gondosak figyelmesség nélkül. Nagymama néni a közsvény kinosza. Egyik alkalommal az egyik, másikkal a másik házi lisztből egymágra olyan csököts kenyeret sütitő számára, a melyt ritka helyen lehet enni. Sok ilyen nevelésű leányka kellene, s akkor a fiuk szerencsével és bátran házassághatnának. Száz haszontalan

tudóst és beczt megér egy ilyen leányka. Ez nem nagyítás, hanem igaz.

— **Falun az iskolák** néhol már népesek, más helyen pedig október 1-én népesednek be. Minden iskola gondnoksága, tanító testülete az iskolaszerek és tankönyvek beszerzéséről gondolkodik. Ezen alkalmából szíves figyelembe ajánljuk, hogy a „Székely-Udvarhely kiadóhivatalában (Betegeh Pál könyv-, papír-, író- és rajz-szer kereskedése Székely-Udvarhely, Kossuth-utca) mindenféle tankönyvek bolti árban, az összes iskolaszerek legolcsóbb, versenyképes árak mellett kaphatók.

— **Szivar-automaták.** A pénzügyminiszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg tudvalevőleg megengedte, hogy a pesti nyugati pályaudvarban próbaképpen két szivar-automatát állítsanak fel, melyeket, ha beválnak, szaporítani fognak és ennek következményeképpen a pénzügyminiszter megadja a dohányárusoknak régóta óhajtott és kért vasárnapi munkaszünetet. A két szivar-automatát most már kipróbálták és a minisztérium szakközvegei a próbát sikeresnek nyilvánítják. A két szivar-automata a megfigyelés ideje óta kifogástalanul működik s naponként átlag 20 forint bevételük van. Az automatákat még egyszer felülvizsgálják s azután, mint értesülünk, a pénzügyminiszter az automatákkal kapcsolatban a dohányárusok vasárnapi munkaszünetét olyképen szabályozza, hogy minden dohányáruló bolt előtt kell fölláítani egy automatát, amelyet a dohányárusok bérelnék ki és látnak el saját felelősségükre. Az automaták különböző nagyságúak lesznek s kiki olyat állíthat fel, amilyent üzleti forgalmához megfelelően talál. A szivar-automatának meglesz a nagy közönségre nézve azaz előnye, hogy éjjel is árulnak szivart.

— **Emléket az agyfalvi rétre.** Ujabbán adakozott az agyfalvi ref. eklézsia 10 frtot. Ezt hozzáadva a már begyűlt 873 frt 68 krhoz, az alapösszege tesz 883 frt 68 kr. Fogadja a nemes eklézsia hazafias adományáért, a végrehajtóbizottság szíves köszönetét. Székely-Udvarhely, 1899. szeptember hó 9-én. Ferenczi János, végreh. b. pénztárnok.

Közönség köréből.*

Sötétség.
Nálunk sok minden tekintetben sötétség volt és van; nem tudjuk jövőre lesz-e? Annyi bizonyos, hogy az összes dohányok a földszéken és az egész városban — he: tek óta végtelen sötétek. Ezért pedig megyszerzte nagy a mellányos elkeseredés a fogyasztók között.
Mikor lesz világosság és világos dohány, azt nem tudhatjuk. Annyit azonban tudunk, hogy a kenyérenél is nagyobb közönséget képező dohány nélkülözése, egy kis erővel megküzdhető volna. Sürgős és alapos intézkedést kérünk onnan, honnan azt ilyen közérdekű ügyben méltán várhatjuk a közönség.
Füstölő.

*Ezen rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

Udvarhelyvármegye főispánja. 345—1899. szám Pályázati hirdetmény. A kormányzatomra bízott Udvarhelyvármegye törvényhatóságánál a pénztári tiszti állás lemondás folytán megüresedvén, ezen állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajlják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 18. §-ában előirt minősítésekkel igazolt okmányaikkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi szeptember hó 25-ig annyival inkább nyújták be, mert a később érkező, esetleg kelőben fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak. Az állás javadalmazása évi 600 frt fizetés és 160 frt lakber. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés által megválasztandó pénztártiszt köteles lesz bizottság fejeben 1500 forintot letenni. Székely-Udvarhely, 1899. augusztus 30. Hollak Arthur s. k. főispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 16392—99. alisp. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község előjáróságának. Közhírré tétel végett értesítem, hogy Farcád község Nyires nevű legelője, Orszhegy Varság havasi része a ragadós szájs- és körmőfájás; Homoród-Szent-Péter-közs. bivalállomány; a bivalvász; Kis-Küküllővármegyeiben Szász-Szent-Iván község a szájs- és körmőfájás miatt zárlat alá helyeztetett; Martonos és Alsó-Siménfalva községek szarvasmarha állományai a járványosan uralgott ragadós szájs- és körmőfájás; Maros-Tordavármegyeében G.-Orsova, Radnótfája, Vajda-Szent-Iván és M.-Fülöpös községek szintén a ragadós szájs- és körmőfájás miatt elrendelt zárlat alól feloldattak. Szász-Régen r. t. város állatvászaraik megtartása is engedélyezve van. Székely-Udvarhely, 1899. szeptember 1-én. Jakab Gyula, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától Sz. 16778—99. alisp. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község előjáróságának. Közhírrététel végett értesítem, hogy az „Etel, Farkaslaka Fehér-Nyikó nevű havasi legelője és Tordátfalva község szarvasmarha állományában járványosan uralgott ragadós szájs- és körmőfájás; Énlaka község sertésállományában uralgott sertésorbáncz megszünnvén, vonatkozó zárlatok feloldattak. Székely-Udvarhely, 1899. szeptember hó 7-én. Alispán távol: gróf Lázár Ádám, főjegyző.

HIRDETÉSEK.

Székely-Udvarhely város területén, az alsó határban, az áltami ut mellett egy 20 holdnyi I. osztályú minőségű bennvaló

háztelkeknek

örök áron eladó.
Venni szándékozik e lap kiadóhivatalában tudakozódhatnak.

Fogorvos Perli József
Amerikan Dentist

Székely-Udvarhelyre megérkezett és rendel Budapest szálloda 1. sz. Itt marad még 3—4 napig.

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügyesek, kik törvényszerűen megengedett sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (résztvénytársaság) számlájára foglalkozni ohajtanak. Ajánlatok „Confidentia” czimen Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, V., Fűrdő-utca 4. intézendők.

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság

mint szövetkezet
Budapest, VII. Erzsébet-körút 27.

Biztosításokat elfogad lovak és szarvasmarhák elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére. Kárterítés igénye fennáll: ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá ha a szövetkezet kényszerűvé vált a kénytelen elrendelni.

A díjak pedig rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: báró Sztójánovits György, földbirtokos, elnök. Báró Ambrózy Gyula, földbirtokos. Gróf Bethlen Balázs, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos. Dr. Bély László, országgy. képviselő, földbirtokos. Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos. Báró Jósika Gábor, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos. Gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos. Báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos. Gróf Ráday Gedeon, földbirtokos. Dr. Samay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank r. t.” gazdasági tanácsosa. Dr. Tetéleni Armin, ügyvéd. Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület” alelnöke, földbirtokos. Zaleski Jenő, földbirtokos. Dr. Pajor Ignác, földbirtokos, int. igazgató, igazgatósági tagok. Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökösek.

Magyar Kölcsönös Állatbiztosító Társaság mint szövetkezet.

BOR

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek vétel előtt hivatalosan vegyelemmezve vannak, csakis

FERNENGEL
GYULA jóhírű pinczéjében

Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca)

kapható a következő előnyös árakban:
Literenként 32 krtól 1 ft 40 krtig.
Tíz literen felül 28 krtól 1 forint 20 krtig.
Nagyban adó nélküli 56 literen felül hektoliterenként 24 fttől 46 fttig.

Részletes árjegyzék és minta ingyen és bérmentve.

Dézszy Testvérek

kereskedésében minden nap friss esemégy-szőlő alesó árban.

Iskolai hegedűk

3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 és 10 forintért teljesen felszerelve kaphatók, valamint az összes iskolai és zenekari hangszerek, ugyszintén harmoniumok és zongorák a legjutányosabb árakon megrendelhetők a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajz-szer kereskedése) Székely-Udvarhelyt.

A ki divatos és jó férfi ruhát készíttetni ohajt nézze meg szabójánál

KRAUSZ * * *
* * * ADOLF * * *
budapesti posztókereskedő mintakönyvét.

Ötszáz minta: honi (zsolnai), angol, francia és brünni szövetekben.

A helyi és vidéki

építkező

ez uton van szerencsem értesíteni, hogy mindenféle üvege-

közönséget

z seket a legjutányosabb árak mellett elvállalok.

A munkálatoknak pontos és gyors kiviteléről kezeskedem vállalok, valamint arról is kezeskedem, hogy a legközönségesebb üvegtábláim is csehországi sima, fehér üvegek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelek.

A nagyérdemű közönség szives megrendelését kérve, vagyok teljes tisztelettel

Szentpétery Gergely,
Székely-Udvarhelyt.

Üzlethelyiségem Szombafalvi-utczában, a vasút mellett.

Richter-tele Korgony-Pain-Expeller Liniment Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellenállt az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölést alkalmazták köszvényű, csúznál, tagzsággatásnál és megbűléseknel és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendelik. A valódi Korgony-Pain-Expeller, gyaktorta Korgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegekben van: frakktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben. Bévásárlás alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisebbetűk utaztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Korgony” védjegy és Richter ezéjegy-zés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza. RICHTER F. AD. cs. t. t. t. cs. és kir. udvari tanácsnok. BUDAPEST.

Kapható Székely-Udvarhelyt Nagysolymosi Konez Armin gyógytárában.

Sz. 14937-99. szb.

Pályázati hirdetmény.

A nagy-galambfalvi körjegyzői alásra, mely következő javadalmazással van egybekölve:

1. körjegyzői fizetés	300 ft
2. szállásbér	50 ft
3. Irodai átalány	40 ft
4. Anyakönyvi tiszteletdíj	100 ft
5. Utazási átalány	30 ft a — pályázatot

ezennel kihirdetem s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajlják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérsüket t. évi szeptember hó 24 ig annál bizonyosabbban adják be, mivel a később beérkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

Székely-Keresztur, 1899. szeptember 2-án.

Gálffy Kálmán,
főszolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

A kőbányamezterlatvi körjegyzői körben 200 ft évi fizetéssel rendszeresített jegyző segédti állomásra pályázatot hirdetek.
Ezen javadalmazásért az illető a helyettes anyakönyvvezetői teendőket is köteles lesz végezni.
Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajlják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérsüket hozzám folyó évi szeptember hó 25-éig adják be.
Székely-Keresztur, 1899. augusztus 21-én.

Gálffy Kálmán,
főszolgabíró.

Csak fiatal embereket

ördekei tudni, hogy a
Parisi Dr. Boiton-féle

Migatio Orientali

mit néhány nap alatt elnyelhetjük még a legérgebb és legellenyagottabb kifolyást is. Feloldozós tehát Santal vagy Copalivat használni, mely csak a gyomrot pontja, de a bajt nem gyógyítja.

Kapható egyedül

Zoltán Béla

gyógyszerárban

Budapest, V., Nagyköröme-utca 23.

Ára üvegekben 1 ft. 120 kr. 600 g-os dobozokból 2 ft. franco.